
ROSSIYANING MARKAZIY OSIYO MINTAQASIDAGI “HARD POWER” SIYOSATI

Ma’ripjonova Mahbuba

Toshkent Davlat Sharqshunoslik universiteti

Sharq mamlakatlari siyosati iqtisodiyoti va turizm fakulteti

Siyosatshunoslik yo’nalishi Pushtu Ingliz guruh 2 bosqich talabasi

e-mail: makhmaripjonova@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada katta kuch markazlaridan biri hisoblangan Rossiyaning Markaziy Osiyo mintaqasida olib borayotgan “hard power” siyosati uning natija va istiqbollari haqida batafsil o’rganilgan va tahliliy yechimlar keltirilgan. Rossiyaning Markaziy Osiyoga bo’lgan qiziqishi, uning manfaatlaridan kelib chiqqan holda mintaqada olib siyosati ushbu maqolada o’z tasdig’ini topgan

Kalit so’zlar: *Globallashuv, siyosiy jarayonlar, “hard power”, Rossiya, oqilona tashqi siyosat, Rossiya armiyasi, Rossiya iqtisodiyoti, Markaziy Osiyo davlatlari Qozog’iston, Qirg’iziston, Tojikiston.*

ABSTRACT

This article examines in detail the results and prospects of Russia's "hard power" policy in the Central Asian region, which is one of the major power centers, and provides analytical solutions. Russia's interest in Central Asia and its policy in the region based on its interests are confirmed in this article.

Keywords: *Globalization, political processes, "hard power", Russia, rational foreign policy, Russian army, Russian economy, Central Asian countries Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan.*

АННОТАЦИЯ

В данной статье подробно рассматриваются результаты и перспективы российской политики «жесткой силы» в центральноазиатском регионе, являющемся одним из крупных центров силы, и приводятся аналитические решения. В статье подтверждается заинтересованность России в Центральной Азии и ее политика в регионе, основанная на этих интересах.

Ключевые слова: *Глобализация, политические процессы, «жесткая сила», Россия, рациональная внешняя политика, российская армия, российская экономика, страны Центральной Азии Казахстан, Кыргызстан, Таджикистан.*

KIRISH

XXI asrda dunyo juda keskin o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda, milliy davlatlar nafaqat jiddiy siyosiy balki kuchli ijtimoiy iqtisodiy muammolarga ham duch kelmoqda. Qiyinchiliklar o'ta global bo'lib ko'plab mamlakatlar siyosatiga ta'sir qiladi. Bugungi global kontekstda keng tarqalgan tendensiya milliy-davlatlarning o'z kuchi va ta'siri haqida qayg'urishidir. Hozirgi kunda ortib borayotgan geosiyosiy keskinliklar va muommolar global harakterga ega, ko'plab mamlakatlar siyosatiga ta'sir qiladi. Ayni paytda, akademiklar va amalyotchilar dunyo "qattiq" va "yumshoq" kuchga oid eski taxminlar va qat'iy tafovutlardan uzoqlashishi kerak ekanligini tan olishni boshladilar, chunki iqtisodiy siyosiy muommolarni endi harbiy kuch yoki siyosat innovatsiyasi bilan hal qilib bo'lmaydi

"Hard power" – inglizcha so'z bo'lib "qattiq kuch" degan manoni anglatadi. Siyosatda qattiq kuch – bu boshqa siyosiy organlarning xatti-harakatlari yoki manfaatlariga ta'sir qilish uchun harbiy va iqtisodiy vositalardan foydalanish. Siyosiy hokimiyatning ushbu shakli ko'pincha tajovuzkor (majburlash) bo'lib, u bir siyosiy organ tomonidan kamroq harbiy yoki iqtisodiy kuchga ega bo'lgan boshqasiga yuklanganda eng samarali hisoblanadi . Qattiq kuch diplomatiyasi madaniyat va tarixdan kelib chiqib yumshoq kuchdan farq qiladi. Jozef Nayning so'zlariga ko'ra, qattiq kuch "boshqalarni sizning xoxishingizga ergashish uchun iqtisodiy va harbiy kuchning sabzi va tayoqlaridan foydalanish qoniliyatini" o'z ichiga oladi. Bu yerda "sabzi" savdo to'siqlarini qisqartirish, ittifoq tuzish taklifi yoki harbiy himoya va'dasi kabi induksiyalarni anglatadi, jumladan, majburlash diplomatiyasidan foydalanish, harbiy aralashuv tahdidi yoki iqtisodiy sanksiyalarni amalga oshirish.

Ernest Uilson qattiq kuchni " boshqa bir shaxs boshqacha harakat qilmagan tarzda harakat qiliashga majburlash qobiliyati " deb ta'riflaydi. Rossiyaning Markaziy Osiyodagi tashqi siyosat yumshoq va qattiq kuch tushunchalari nuqtai nazaridan ko'rib chiqilganida, tashqi siyosat davlat apparatning muhim elementi hisoblanib, globallashib borayotgan dunyoda tobora muhim ahamiyatini kasb etmoqda. Turli darajadagi integratsiya tashqi siyosatdagi o'zaro hamkorlikning tobora yangi va samarali usularini izlab topishni talab etadi Yumshoq va qattiq kuch strategiyalari misolida Rossiyaning Markaziy Osiyo mintaqasidagi tashqi siyosati usullari taxlil qilinganida ,bu hudud Sovet Ittifoqi davridagi munosabatlarning tarixiy xususiyatlaridan kelib chiqqan va tanlangan. Bundan tashqari mintaqa davlatlari siyosiy, iqtisodiy, energetika, ijtimoiy va boshqa sohalarda faol hamkorlik qilishmoqda. Rossiyada mintaqada sodir bo'layotgan jarayonlarda ishtirok etishdan eng manfaatdor tomonlaridan biri sifatida yumshoq, qattiq kuch mexanizmlarining

mavjudligi uchun asos mavjudligini belgilaydi. Shunday qilib, Rossiya yumshoq kuchning asosiy vositalaridan biri sifatida rus tilining tarqalishi imkoniyatlari tilning afzalliklaridan foydalanmoqda. O'zaro hamkorlik aloqalari doirasida mintaqada harbiy-siyosiy ishtirokham mavjuddir. Bularning barchasi tashqi siyosatimizni ilgari surish ,bu yo'nalishdagi say-harakatlarimizni boshqa davlatlar bilan muvofiqlashtirish imkonini yaratadi. Ko'plab tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki Rossiya o'zining tashqi siyosatini qurish bilan bir qatorda madaniy va tarixiy aloqalardan ham oqilona foydalana oldi Bundan tashqari Markaziy Osiyo Rossiyaning tashqi siyosatdagi yagona muhim yo'nalishi emas, Markaziy Osiyoda yumshoq kuchni tasir doirasi hali o'z chegarasiga yetmagan.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Rossiyaning keng geografiyasi uning iqtisodiy faolligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Ayrim ma'lumotlarga ko'ra, dunyo tabiiy resurslarining 30% dan ortig'i mamlakatda to'plangan. 2016 yilda neft va gaz sektori federal byudjet daromadlarining 36% ni tashkil etdi . Rossiya dunyodagi eng katta tabiiy gaz , ikkinchi yirik ko'mir zaxiralari , neft zaxiralari bo'yicha sakkizinchi va eng katta neft zahiralari ega bo'lgani uchun keng tarqalgan bo'lib energetik super davlat deb ataladi. Yevropadagi slanets zaxiralari. Bu tabiiy gaz bo'yicha dunyoda yetakchi, ikkinchi yirik tabiiy gaz ishlab chiqaruvchi va ikkinchi yirik eksportchi va neft . Rossiyaning valyuta zaxiralari dunyoda beshinchi o'rinda turadi . Unda 70 millionga yaqin odam ishlaydi, bu dunyodagi oltinchi o'rinda turadi. Rossiyaning yirik avtomobilsozlik sanoati ishlab chiqarish hajmi bo'yicha dunyoda o'ninchi o'rinda turadi. U yuqori texnologiyali harbiy texnikani ishlab chiqish va ishlab chiqarishga qodir yirik va zamonaviy harbiy sanoatga ega va dunyodagi ikkinchi yirik qurol eksportchisi . Rossiya milliarderlar soni bo'yicha ham dunyoda beshinchi o'rinda turadi .

Rossiya dunyodagi o'n to'rtinchi yirik eksportchi hisoblanadi. 2019 yilda Tabiiy resurslar va atrof-muhit vazirligi tabiiy resurslar qiymatini mamlakat yalpi ichki mahsulotining 60% ga teng deb baholadi . Rossiya eng yirik iqtisodiyotlar orasida tashqi qarz koeffitsientlari bo'yicha eng past ko'rsatkichlardan biriga ega va biznes yuritishning qulayligi indeksida "juda yengil" mamlakatlar orasida yuqori o'rinni egallaydi . Mamlakatda qat'iy belgilangan soliq stavkasi 13% ni tashkil qiladi va yagona menejerlar uchun shaxsiy soliqqa tortish tizimi Birlashgan Arab Amirliklaridan keyin dunyoda ikkinchi o'rinda turadi . Biroq, butun mamlakat bo'ylab uy xo'jaliklarining daromadlari va boyliklarida o'ta tengsizlik ham mavjud edi.

Rossiya 2020-yilda yalpi ichki mahsuloti 1,46 trillion AQSH dollari bilan o'Ichangan holda dunyodagi o'n birinchi yirik iqtisodiyot bo'ldi. Nominal YaIM bo'yicha jahon reytingida Rossiya Koreya Respublikasi va Braziliya o'rtasida joylashgan. Taxminan 27,4 ming AQSH dollarini tashkil etib, Rossiyada aholi jon boshiga o'rtacha bo'yluk 2019-yilda AQSh va Yevropaning aksariyat davlatlaridan ancha orqada, dunyo bo'yicha 92-o'rinni egalladi. Bundan tashqari, jamiyatda tengsizlik kuzatildi, chunki jami daromadning 46 foizini eng boy 20 foiz, eng kambag'al beshdan bir qismi esa olti foizdan kamrog'iga to'plagan.

Rossiyaning harbiy qudratiga nazar solsak : Rossiya Federatsiyasining qurolli kuchlari. Ular quruqlikdagi kuchlar, dengiz floti va aerokosmik kuchlarga bo'lingan. Qurolli kuchlarning ikkita mustaqil bo'linmasi ham mavjud: strategik raketa kuchlari va havo-desant kuchlari. Rossiya Federatsiyasining federal qonuniga ko'ra, Rossiya Qurolli Kuchlari, shuningdek Federal xavfsizlik xizmati (FSB), Milliy gvardiya, Ichki ishlar vazirligi (MVD), Federal xavfsizlik xizmati (FSO) chegara qo'shinlari, tashqi razvedka xizmati. Rossiya qurolli kuchlaridan fuqarolik mudofaasi xizmati (SVR), Bosh shtab (GRU) Bosh boshqarmasi va Favqulodda vaziyatlar vazirligi (FVV); va Rossiya Xavfsizlik Kengashining bevosita nazorati ostida.

Rossiya Qurolli Kuchlari dunyodagi eng yirik harbiy kuchlardan biri bo'lib, bir millionga yaqin faol xizmatchilar, dunyoda to'rtinchi o'rinda turadi va 2 millionga yaqin zaxirada. 18 yoshdan 27 yoshgacha bo'lgan barcha erkak fuqarolar qurolli kuchlardagi xizmatga chaqirilishi kerak .

Dunyodagi ikkinchi yirik harbiy kuch sifatida Rossiya armiyasi dunyodagi eng katta yadroviy qurol zaxirasini saqlaydi; ikkinchisi dunyodagi yadro qurollarining yarmidan ko'piga egalik qiladi . U ballistik raketa suv osti kemalarining ikkinchi yirik flotiga ega va uch milliondan iborat kam sonli strategik bombardimonchilardan biridir. Rossiya Qurolli Kuchlari dunyodagi eng kuchli quruqlikdagi kuchlarga ega va havo kuchlari va dengiz floti bo'yicha ikkinchi o'rinda turadi . Rossiya harbiy xarajatlar bo'yicha dunyoda to'rtinchi o'rinni egallab, 2020 yilda 61,7 milliard dollar sarflagan .

2018 yilda Rossiya Federatsiyasi Qurolli Kuchlari 35 turdagi qurol va harbiy texnikani qabul qildi, yana 21 tasi davlat sinovlarini o'tkazdi . Xuddi shu yili Rossiya Mudofaa vazirligi YSU TZ jangovar boshqaruv tizimini sotib oldi. YeSU TZ jangovar maydonlarni boshqarish tizimi 11 ta quyi tizimni o'z ichiga oladi, ular qatorida artilleriya, elektron urush tizimlari, yer usti uskunalari, havo mudofaa tizimlari, muhandislik uskunalari va logistikani boshqaradi . Rossiya armiyasi katta ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish texnologiyasini qo'llaydi .

O'n ikkita raketa polki "Yars" qit'alararo ballistik raketalari bilan, 10 ta raketa brigadasi "Iskandar" taktik ballistik raketa tizimlari bilan, 13 ta aviatsiya polki - MiG-31BM, Su-35S, Su-30SM, Su-34 jangovar samolyotlari, uchta armiya aviatsiya brigadasi bilan qurollangan. oltita vertolyot. Mi-28N va Ka-52 jangovar vertolyotlari, 20 ta S-400 Triumf zenit-raketa komplekslari, Pantsir-S o'ziyurar zenit-raketa tizimlariga ega 23 batareya va 17 zenit-raketa tizimiga ega polklar. 2012 yildan 2019 yil martigacha "Ball" va "Bastion" qirg'oq mudofaasi mobil raketa tizimlariga ega batareyalar

Rossiyaning Markaziy Osiyodagi tashqi siyosatining qattiq kuchi haqida shuni takidlab o'tish kerakki, Rossiyaning Markaziy Osiyo mintaqasi mamlakatlari hududida qattiq kuch belgilari bor, bular harbiy bazalar, texnika, askarlar, yordamchi harbiy strategik tuzilmalar. Lekin bu qattiq kuchning ananaviy ta'rifga to'liq mos kelmaydi. Rossiyaning Markaziy Osiyoda harbiy qudratning mavjudligiga qaramay, qattiq kuch strategiyasi geosiyosiy va iqtisodiy manfaatlar shuningdek bir qator muammolar bilan bog'liq bo'lgan tashqi siyosat uchun o'z ahamiyatini yo'qotmaydi. Rossiyaning Markaziy Osiyodagi tashqi siyosatini tahlil qilib shuni ta'kidlash mumkin Rossiyaning Markaziy Osiyoga qiziqishi avvalambor o'zining istaklaridan va mintaqadagi iqtisodiy tasridan kelib chiqadi. Markaziy Osiyo davlatlari bilan aloqalarning zaiflashishi Rossiya tasrning boshqasi bilan almashishiga olib kelishi mumkin, bu esa Rossiya federatsiyasi va butun mintaqaning ichki barqarorligiga tahdid soladi Bundan tashqari bu barqaror mintaqada davlatlari bilan strategic aloqalar bozorlariga chiqish va Xitoy, Hindiston, Eron va boshqalar bilan hamkorlikning yangi sohalarini ochilishida yordam beradi. Markaziy Osiyo bilan munosabatlar Rossiya ichki manfaatlari bilan bog'liq holda muhim ahamiyatga ega. Markaziy Osiyo Rossiya bozorlari uchun oziq-ovqat mahsulotlar mashinasozlik yengil sanoat eksportning muhim qismini yetkazib beradi va Rossiyaga mehnat qilish uchun keladigan eng katta muhojirlar oqimi ham Markaziy Osiyo mintaqasiga to'g'ri keladi jumladan O'zbekiston hissasiga to'ri keladi va bu ham mamlakat iqtisodiyotiga sezilarli tasir qiladi. Rossiya o'zining harbiy-siyosiy salohiyati tufayli mintaqadagi havfsizlikning kafolatidir. Rossiyaning KXShT doirasidagi harbiy bazalari jangovor harakatlar asosining tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, ularning muvoffaqiyatni sezilarli darajada oshiradi. Shunday qilib Rossiyaning eng yirik harbiy bazasi Markaziy Osiyo hududida yani Tojikistonda joylashgan. Tojikiston hududida 201 ta harbiy baza, 5,9 ming harbiy xizmatchi, 2020 yilda esa ularning soni qariyb 9 mingga yetgan, harbiy obyektlarning Afg'onistongga yaqinligi, shuningdek,

mamlakat ichki barqarorligiga tahdid bilan bog'liqligi sababli Rossiya uchun ham Tojikistonning o'zi uchun ham muhim ahamiyatga ega.

KXShT , harbiy-siyosiy tashkilot orqali Markaziy Osiyoga jiddiy ta'sir ko'rsatishda davom etmoqda. Rossiyadan tashqari Qozog'iston, Qirg'iziston va Tojikiston kabi Markaziy Osiyo davlatlari kiradi. O'zbekiston ikki marta KXShTga a'zo bo'lgan va keyin a'zolikdan chiqqan (hozirda uning ushbu tashkilotdagi ishtiroki to'xtatilgan) Turkmaniston rasman neytral maqomga ega

KXShT tashkilot doirasida Rossiya harbiy bazalarini Markaziy Osiyoga joylashtirgan. 201- ta diviziya 1940- yildan buyon Tojikistonda joylashgan. 2012- yilda imzolangan bitimga binoan, rus harbiylari kamida 2042 - yilgacha Tojikistonda qoladi. Rossiya AQSh kuchlari Qirg'izistonda joylashtirilganligidan keyin, 2003 – yilda Qand shaxrida harbiy baza ochidi. 2012- yilda imzolangan bitimga binoan, Rossiya kuchlari u yerda kamida 2027-yilgacha qoladi. Texnik jihatdan, Qanddagi bazani KXShT doirasida Rossiya boshchiligida boshqariladi.

Ukraina tufayli Rossiyaning G'arb bilan munosabatlari buzilganidan so'ng Xitoy-Rossiya strategic hamkorligi haqiqatga aylandi. Rossiya va Xitoyning G'arb hukumronlik qilayotgan xalqaro tizm tamoyillariga qarshi chiqish istagi mushtarak. Ammo ularning munosabatlari murakkab , har ikki tomondan ham ishonchsizlik saqlanib qolmoqda. Raqobat va hamkorlik mutanosibligi Markaziy Osiyo, Rossiyaning Uzoq Sharqi va Arktikada yaqqol ko'zga tashlanadi. Ushbu “teatrlarda” ishtirok etish Rossiya va Xitoyning o'zaro kelishmovchiliklarini bartaraf etish va sheriklik ritorikasini aniq foydaga aylantirish qobiliyatini sinab ko'rdi. Xitoyning “ Bir kamar, bir yo'l “ tashabbusi fondida Rossiyaning Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi istiqbollari xira ko'rinadi. Ayni damda kelishuv nisbatan barqaror, biroq Janubiy va Markaziy Osiyodagi beqarorlikdan qo'rqish Pekinni bu davlatda o'z xavfsizligini bosqichma-bosqich oshirishga majbur qildi.

Ushbu ittifoqqa Rossiya, Belorusiya, Qozog'iston, Qirg'iziston va Armaniston davlatlari kiradi. Yevroosiyo Iqtisodiy Ittifoqi a'zo davlatlarning bir biri bilan xalqaro va o'zaro birlikni kuchaytirishni o'z ichiga oladi. Unda davlatlararo integratsiyaning eng yuqori darajasini ta'minlagan holda o'zaro savdo-sotiqda bosqichma-bosqich tariff va notarif to'siqlarni bekor qilish yo'li bilan erkin savdo zonalarini: transport xizmatlari umumiy bozorini va yagona transport sistemasini: umumiy energetika bozorini: yagona bojxona ittifoqini: ishlab chiqarish omillarining erkin harakati ta'minlanadigan erkin bozoridir. Iqtisodiy nuqtai nazardan, 1990-yillarda Xitoy va uning sobiq sovet qo'shnilari o'rtasidagi transchegaraviy savdo va mehnat migratsiyasi odatiy bojxona nazoratini chetlab o'tish uchun texnik jihatdan

noqonuniy bo'lsa-da, Markaziy Osiyo va Rossiyaning Uzoq Sharqidagi jamoalar uchun muhim yo'l bo'ldi. 1990-yillarda G'arbdan harbiy texnologiya sotib olinmagan Xitoy ham Rossiyaga harbiy-sanoat texnologiyalari yetkazib beruvchi sifatida qaradi. 2000-yillarning o'rtalarida Xitoyning rus uskunalari teskari muhandisligi bilan bog'liq xavotirlar tufayli Moskva eksporti sekinlashdi, garchi yaqinda yuqori texnologiyali tovarlar almashinuvi qayta tiklangan va Xitoy yana Rossiya qurollarining asosiy xaridori hisoblanadi. Texnologik transfer Xitoyni jiddiy qurol raqobatchisiga aylantirishga yordam berishi mumkin bo'lsa-da, Rossiya hozirda Xitoyning zamonaviy rus qurollariga bo'lgan ishtahasidan foydalanishga intilmoqda, Moskva esa bu sohada hamon ustunlikka ega.

Ko'p tomonlama asosda Xitoy va Rossiya 1990-yillarda Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) va boshqa xalqaro tuzilmalarda o'z pozitsiyalarini muvofiqlashtira boshladilar. Masalan, 1997 yilda ular Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasiga Ko'p qutbli dunyo va yangi dunyo tartibini o'rnatish to'g'risidagi qo'shma deklaratsiyani taqdim etdilar, bu ularning xalqaro tizimdagi G'arb hukmronligidan umumiy noroziligi va qayta qurish istagining dastlabki belgisi edi. bu o'z manfaatlari uchun. Ularning ikkalasi ham Birlashgan Millatlar Tashkilotini xalqaro tizimning asosiy ustuni sifatida targ'ib qiladi, chunki ularning Xavfsizlik Kengashining doimiy a'zolari maqomidan kelib chiqadigan vakolat va ta'sir kuchi. Ular, shuningdek, Osiyo-Tinch okeani iqtisodiy hamkorligi (APEC) forumida, Sharqiy Osiyo sammitida, G20 yetakchi iqtisodiyot guruhida va BRICS guruhida (Braziliya, Rossiya, Hindiston, Xitoy va Janubiy Afrika) o'z manfaatlari muvofiqlashtirish uchun birga ishladilar. 2003 yilda ikkalasi ham BMTda Iroqdagi urushga qarshi chiqishdi va G'arbning Liviyaga harbiy aralashuvini tanqid qilishdi (garchi ikkalasi ham veto qo'ymadi). Bugungi kunda ikkalasi ham Muammar Qaddafiyning chiqarib yuborilishi mintaqaga olib kelgan beqarorlikni tez-tez ta'kidlaydi. Biroq, ularning hech biri butun Yaqin Sharqdagi barqarorlikni ta'minlash bo'yicha aniq qarorlar qabul qilmagan. Rossiya o'zining sharqiy hududlarini iqtisodiy rivojlantirishni Xitoy sarmoyasini talab qiladigan strategic imperative deb biladi. Ammo Xitoy sarmoyasi Rossiyaga biznes manfaatlari xoxlagan darajada amalga oshmayapti, Pekin ko'pincha qulay tijorat shartlarini ta'minlash uchun o'zining iqtisodiy vositalaridan foydalanadi. Arktikada Rossiya infratuzulmani rivojlantirish va resurslarni qazib olish bo'yicha ko'plab maqsadlarni amalga oshirish uchun Xitoyga muhtoj. Xitoy muhim loyihalar bo'yicha Rossiya bilan hamkorlik qilish orqali Arktikaning iqtisodiy salohiyatiga kirishga va uning texnologik salohiyatini oshirishga intilmoqda. Biroq, bu mintaqadagi suverenitetni qat'iy himoya qiladigan

Moskva uchun yangi muammolarni keltirib chiqaradi. Xitoy-Rossiya hamkorligi ikkala tomonning ham amalga oshmagan umidlari tufayli cheklanishi mumkin. Xitoy mintaqaviy va global ishlarda faolroq rol o'ynashni nazarda tutar ekan, unung Rossiyaga nisbatan uzoq muddatli ambitsiyalari noaniq. Xitoyning qarorlari Xitoy-Rossiya munosabatlarining yo'nalishini belgilaydi, Rossiya esa faqat munosabat bildira oladi. Xitoyning Markaziy Osiyo, Rossiyaning uzoq Sharqi va Arktikadagi tijorat manfaatlarini kengaytirishi Xitoy kompaniyalarining global miqyosda raqobatbardoshligini oshirishi mumkin. Ammo Xitoy Rossiya hamkorligining G'arb uchun eng katta taxdidi ularning xalqaro tizimini o'z manfaatlariga moslashtirish harakatlaridan ke;lib chiqadi. Rossiya ham, Xitoy ham tobora faol tashqi siyosat olib borayotgan bir paytda G'arb siyosati ularning hamkorligi haqida kelishib olsih kerak.

XULOSA

Hozirgacha Rossiya va Xitoy Markaziy Osiyo, Rossiyaning Uzoq Sharqi va Arktikadagi tafovutlarini muvofaqiyatli yengib o'tishdi, biroq uzoq muddatda potensial ziddiyatli manfaatlar saqlanib qolmoqda. Rossiyaning Uzoq Sharqida Xitoy mintaqasining iqtisodiy rivojlanishini kuchaytirish uchun sarmoya vada qilib Rossiyaning noaniqligini yumshatishga hakakat qildi. Xuddi shunday, Xitoyning xalqaro miqyosda Antarktidagi roli ortib borayotganini Rossiyaning uzoq shimolida energetika, transport va telekommunikatsiya infratuzulmasini rivojlantirishga yordam berishga olib keldi. Biroq, ushbu bitmlarning aksariyatni amalga oshishi noaniqligicha qolmoqda. Hozirgacha Markaziy Osiyo, Rossiyaning Uzoq Sharqi va Arktikadagi tafovutlarni muvofaqiyatli yengib o'tishdi, biroq uzoq muddatda potensial ziddiyatli manfaatlar saqlanib qolmoqda. Ayrim rossiyaliklar hozir Pekinning Osiyo-Tinch okeani mintaqasida o'sib borayotgan geo-iqtisodiy va geosiyosiy ambitsiyalari haqida jimgina havotir bildirishmoqda.

REFERENCES

1. Economy of Russia - statistics & facts | Statista
<https://www.heritage.org/military-strength/assessing-threats-us-vital-interests/russia#:~:text=Military%20Capabilities.&text=The%20air%20force%20has%201%2C160,1>
2. Russia in Central Asia: The Dynamics of Great-Power Politics in a Volatile Region on JSTOR <https://www.jstor.org/stable/43738108>
3. Russian Hard Power Projection: A Brief Synopsis | Center for Strategic and International Studies